

Магістр 2 курсу
факультету обліку і аудиту ХНЕУ

**ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ СКЛАДАННЯ
ЗВІТНОСТІ В БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВАХ**

Анотація. Обґрунтовано важливість проведення інвентаризації перед поданням річної звітності установ, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету України, та запропоновано оптимальний спосіб організації її проведення.

Аннотация. Обоснована важность проведения инвентаризации перед подачей годовой отчетности учреждений, финансируемых за счет средств государственного бюджета Украины, и предложен оптимальный способ организации ее проведения.

Annotation. The importance of taking inventory before submitting the annual accounts of institutions financed from the state budget of Ukraine is proved and the best way to organize the inventory is proposed.

Ключові слова: бухгалтерський облік, бюджетна установа, фінансова звітність, активи, інвентаризація, інвентарний опис, відомість.

Підсумковим етапом бухгалтерського обліку є складання звітності установи, що становить узагальнення всієї інформації, що відображається в документах і реєстрах обліку. Однак діяльність будь-якого підприємства не виключає можливості виникнення невідповідності бухгалтерських даних фактичній наявності активів та зобов'язань підприємства, установи або організації. Одним із засобів встановлення відповідності і достовірності даних обліку перед складанням і поданням звітності є інвентаризація. Вона дозволяє визначити правильність відображення активів та зобов'язань установи на рахунках бухгалтерського обліку, виявити існуючі невідповідності, винних у їх виникненні осіб і відшкодувати за рахунок цих осіб заподіяні підприємству збитки. Тому розгляд питань щодо проведення інвентаризації є однією з важливих складових в організації процесу складання звітності в бюджетних установах.

Теоретичними і методологічними дослідженнями в області проведення інвентаризації на підприємствах, зокрема в бюджетних установах, займалися різні вчені та економісти: Д. Костюк, І. Костенко, С. Свірко [1], Н. Белова, М. Вишневський та ін. Однак питання оптимізації процесу інвентаризації перед складанням річної звітності в бюджетних установах завжди є актуальними з огляду на специфіку діяльності установ державного сектору, а також важливість збереження майна та коштів, що належать державі.

Метою дослідження є обґрунтування основних етапів проведення інвентаризації перед здачею річної звітності.

Завдання дослідження: визначити сутність інвентаризації активів і зобов'язань установи; обґрунтувати важливість проведення інвентаризації перед задачею звітності; визначити сутність та основні етапи організації процесу проведення інвентаризації; висунути пропозиції щодо оптимізації процесу організації інвентарних робіт в установі.

Об'єктом дослідження виступає річна інвентаризація бюджетної установи.

Предметом дослідження є особливості організації проведення інвентаризації установ, що фінансуються з державного бюджету.

Інвентаризація є одним із прийомів бухгалтерського обліку, призначення якого полягає у виявленні фактичної наявності активів від пасивів установи чи організації на відповідний момент часу [1].

Проведення інвентаризації для бюджетних установ є необхідною умовою, оскільки основу їх діяльності становлять державні кошти та майно, а підтвердження збереження активів держави є одним з важливих напрямків ведення бухгалтерського обліку на бюджетних підприємствах.

Згідно з п. 3 Інструкції № 69 [2] одним з обов'язкових випадків проведення інвентаризації є її проведення перед складанням річної бухгалтерської звітності в терміни не раніше 1 жовтня звітного року. Тільки після проведення інвентаризації активів і зобов'язань підприємства можна з упевненістю стверджувати, що дані бухгалтерського обліку підприємства є достовірними.

Проведення інвентаризації в бюджетних установах регламентується Інструкцією з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ № 90 [3].

У ході інвентаризації перевіряють:

- 1) наявність і стан майна (основних засобів, готівкових грошових коштів);
- 2) фактичну кількість матеріалів, сировини, товарів шляхом зважування і (або) перерахунку;
- 3) правильність сум відображеної на рахунках бухгалтерського обліку дебіторської і кредиторської заборгованості, фінансових вкладень та інших активів і зобов'язань;
- 4) наявність документів, що підтверджують майнові права, правильність обліку витрат майбутніх періодів і т. д.

Організація проведення інвентаризації передбачає не тільки видання наказу про проведення річної інвентаризації, а й виділення необхідних трудових ресурсів (створення інвентаризаційної комісії), організацію безпосереднього процесу визначення фактичного стану активів, проведення аналітичних робіт та належного документального оформлення результатів інвентаризації.

Для оптимізації процесу проведення інвентаризації були виділені певні етапи, наведені на рисунку.

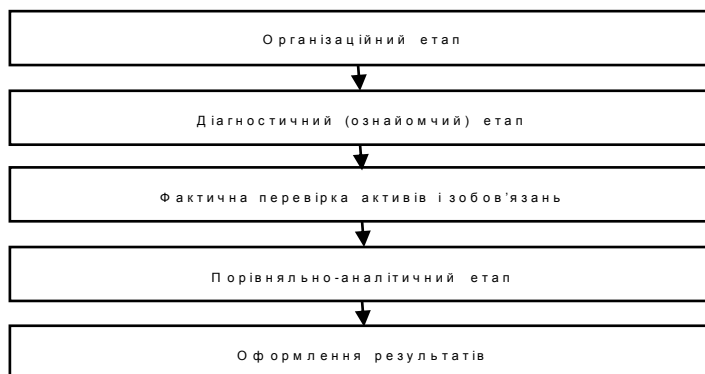

Рис. Організація процесу інвентаризації

На першому етапі наказом керівника підприємства формується інвентаризаційна комісія і визначаються терміни проведення інвентаризації. Для проведення інвентаризації наказом керівника установи створюється комісія з числа працівників установи за обов'язкової участі головного (старшого) бухгалтера. Інвентаризаційну комісію очолює керівник установи чи його заступник [3]. Що стосується дати та строків проведення річної інвентаризації, то вони визначаються керівником підприємства відповідно до вимог облікової політики підприємства і з урахуванням того, що вона повинна проводитися не раніше 1 жовтня звітного року і закінчиться до настання нового року. Також на даному етапі здійснюється організація технічного забезпечення процесу інвентаризації.

На другому етапі необхідно провести діагностику стану обліку основних засобів та товарно-матеріальних цінностей. Це дозволить сформувати приблизну картину стану й наявності активів та зобов'язань і уявлення про масштаб майбутніх робіт.

Третій етап передбачає безпосередньо проведення фактичного підрахунку матеріальних цінностей та занесення відомостей до інвентаризаційних описів. Як правило, в бюджетних установах використовуються форми інвентаризаційних описів, наведених в Інструкції № 90. На думку автора, для кожного підприємства доцільно розробляти форми описів самостійно. Це дозволить оптимізувати процес проведення інвентаризації за допомогою визначення та включення тих показників і характеристик матеріальних цінностей, які дадуть більш цілісну картину про оцінку та наявність таких активів.

Одним з найважливіших етапів проведення річної інвентаризації є проведення порівняльно-аналітичних робіт. Саме цьому етапу варто приділити найбільшу увагу, оскільки він дозволяє виявити відповідність фактичних облікових даних і підтвердити факт достовірності бухгалтерської звітності установи.

На заключному етапі дані з інвентаризаційних описів, активів та порівнювальних відомостей переносяться до Відомості результатів інвентаризації.

Таким чином, для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності бюджетні установи зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка. У статті було обґрунтовано важливість проведення інвентаризації установ, що фінансуються за рахунок коштів державного бюджету України. Визначено оптимальну організацію процесу проведення інвентаризації, що дозволяє не тільки зіставити фактичні та облікові дані, а й структурувати роботу інвентарної комісії за допомогою розробки більш відповідних носіїв інформації і проведення попередньої діагностики стану активів установи.

Подальші наукові дослідження повинні зосереджуватися на створенні і розвитку системи організаційного та інформаційного забезпечення процесу річної інвентаризації бюджетних установ.

Наук. керівн. Писарчук О. В.

Література: 1. Свірко С. В. Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах : навч. посібн.

/ С. В. Свірко. – К. : КНЕУ, 2003. – 380 с. 2. Инструкция по инвентаризации основных средств, нематериальных активов, товарно-материальных ценностей, денежных средств и документов и расчетов, утвержденная Приказом Минфина от 11.08.94. № 69 // Сборник систематизированного законодательства. – 2007. – Вып. 8. – С. 82–85. 3. Инструкция по инвентаризации материальных ценностей, расчетов и других статей баланса бюджетных учреждений, утвержденная Приказом ГКУ от 30.10.98. № 90 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://nibu.factor.ua/info/uchet_budget/In90.